

PRIDIGA OB VELIKONOČNI VIGILJI 2020

V Jezusovem času je bilo med judi veliko pogledov, kaj se zgodi po smrti. Nekateri so trdili, da je smrt samo smrt in da ko umreš, te več ni. Drugi so razlagali, da ko umreš, greš v nekakšno dolino senc. Spet tretji, da ko umreš, bo tvoja duša šla v božje roke, nekako po grško-rimskem verovanju, da je duša ujetnica telesa in se ga bo s smrtjo osvobodila. Spet nekateri so verovali, kot npr. Marta, Lazarjeva sestra, da bo človek vstal ob vstajenju pravičnih, če je bil pravičen.

Nič od tega niso opisovali evangelisti. Napisali so, da je ta Jezus, ki so ga rimljani učinkovito, kot je bila to njihova specialnost, ubili in je bil pokopan, da je ta Jezus iz Nazareta bil spet živ po božji moči. Evangelisti niso posploševali z nekimi duhovnimi zgodbicami ali trgovali z nekimi praznimi duhovnimi mislimi, kot danes lahko beremo na tone raznih "modrih" ali "duhovnih" misli in izrekov, ki so samo ponavljanje ena in istih praznih simbolik, ampak so pripovedovali o resničnem dogodku, ki jih je tako popolnoma prevzel, da so hoteli, da ves svet to izve.

V antičnem poganskem svetu okoli judovstva so v tistem času prevladovali miti. Mnogi razlagajo, da so evangeliji še ena mitološka pripoved in tako tudi Jezusovo vstajenje. Krščanski avtor C. S. Lewis pravi, da kdor trdi, da je pripoved o Jezusovem vstajenju mit, preprosto ni prebral veliko mitov. Lewis je bil strokovnjak za mitologijo. Mimogrede, je tudi avtor Zgodb iz Narnije.

Miti se ukvarjajo z velikimi splošnimi vprašanji, o naravi, o vesolju, o družbi, zato so postavljeni v nek abstrakten čas, kot pravljice: nekoč se je zgodilo ali kot moderni mit naprimer v Vojni zvezd: Nekoč davno nazaj v galaksiji daleč daleč v stran. Miti niso postavljeni v določen čas, ker gre za neko generalno resnico. V evangelijih gre za točno določen kraj, vključeni so točno določeni ljudje, Peter, Janez, Pilat, gre za točno določen čas ok. 30 po Kr. Današnje berilo iz apostolskih del se prične z Petrovim nagovorom: "Veste, kaj se je dogajalo po vsej Judeji, začeni v Galileji, po krstu, ki ga je oznanjal Janez: Veste o Jezusu iz Nazareta,..." Da, evangeliji so zakoreninjeni v zgodovini in v točno določenem kraju, kar miti niso. Kar dokazuje, da evangeliji niso miti.

Še nekaj, za mite ni nihče umrl. Nihče ni bil mučenec za Zeusa, Dioniza, Ozirisa, ... ne obstajajo mučenci za mitološka bitja. Medtem pa so priče vstajenja ena za drugo šle v mučeniško smrt za obrambo trdne zgodovinske resnice vstajenja. Ljudje ne umirajo za arhetipske mitološke zgodbe ali pravljice, umirajo pa za to konkretno resnico, da je Jezus vstal.

Ampak za kaj točno gre pri vstajenju. Morali bomo premisliti odnos med redom in nasiljem. Poglejmo si vsako veliko zgodbo skozi vse civilizacije, od mita o Gilgamešu do najmodernejših, kot so Vojna zvezd ali Igra prestolov. Kaj najdemo? Idejo, da do reda, do rešitve, pridemo skozi nasilje. Potrebno je nasilje, da vzpostavimo red in ko je red izgubljen, je potrebno še večje nasilno dejanje, da je red spet obnovljen. Lahko to dosežemo z nožem, puško, vojsko ali še večjo armado. To je nekako v DNK človeštva.

V Jezusovem času je red vzdrževal rimski imperij. To je počel z močjo, nasiljem, z vojsko, z grožnjo kazni. Kdor je rušil red, je bil v najtežji obliki kaznovan s križanjem. Križanje nekateri imenujejo najbolj brutalno obliko usmrtitve kadarkoli izumljeno. Križanje so rimljani dobili od Perzijcev, a so ga izpopolnili do najhujše oblike, ko so žrtev pribili na križ in pustili, da se je zelo počasi zadušila ali izkravela v večdnevem trpljenju.

Rimljani so to počeli javno, hoteli so, da ljudje to vidijo. Rimski križ je najboljši primer mitološkega dožemanja sveta: z nasiljem bomo vzpostavili red in vsi naj to vidijo. In tako je Jezus umrl. Hotel si nas premagati, pa bomo mi tebe tako, da te križamo in z nasiljem zatremo tebe in tvoje ideje. ;i bomo zmagali, naš red, skozi dejanje nasilja.

Ko je Jezus vstal od mrtvih in se prikazal pred svojimi učenci, ki so ga izdali, zanimali, zapustili, so se prestrašili. Seveda ker so bili presenečeni. Vendar, ali ne tudi zato, ker se je pričakovalo, da se bo sedaj maščeval, ko se je vrnil od mrtvih in se je izkazal, da je močnejši cel od rimljanov in da ima "večjo armado" kot kdorkoli? Pričakovalo se je še večje nasilje s strani Boga, ker tako v svetu, prežetem z mitološkim razmišljanjem pač mora biti - uveljavi se res tistega, ki ima večjo moč.

A to se ne zgodi. Jezus jim pokaže rane in jih pozdravi: "Mir vam bodi". Gre za miniranje mitov. Božanski red se ne vzpostvi z nasiljem, ampak tako, da se na sovraštvo odgovori z ljubeznijo, da se spodkoplje agresivnost z odpuščanjem, Božja milost vzpostavlja red.

Točno zato je vstajenje pogoj za možnosti nenasilja. Vsi, ki so se naučili na nasilje odgovarjati z nenasiljem, Gandi, Martin Luther King, ali pa naprimer sv. Maksimilijan Kolbe, so se skozi to novo, Jezusovo zgodbo naučili, da red ne prihaja po nasilju, ampak po nenasilju, odpuščanju in ljubezni.

Vstajenje pomeni velik božji DA njegovemu celotnemu stvarstvu. Vse, kar je Bog ustvaril duhove in zemeljska bitja, zvezde in planete, vse, kar hodi, se plazi in plava, v nebesih in na zemlji, je dobro, nič ni slabo in vse to skupaj, celota vsega, celostno stvarstvo, je dobro. Skozi greh je njegovo stvarstvo pokvarjeno, ne uničeno, ampak ranjeno. On nato sproži reševalno akcijo. Temu rečemo odrešenjska zgodovina. Reševalna akcija se zaključi v Jezusovem vstajenju od mrtvih. Ko vstane Jezus z dušo in telesom, to pomeni Božji DA njegovemu stvarstvu, tako duhovnemu kot materialnemu. Ker ne obupa nad tem, kar je ustvaril. Zato je Velika noč bolj kot karkoli drugega temelj za upanje, to pa zato, ker mi lahko nenehno govorimo Bogu NE, njegovim namenom za nas, njegovi resnici, to počnemo pravzaprav vseskozi, ker smo pač le grešniki, a Bog pravi DA in to je najgloblji pomen Velike noči.

Da povzamemo:

1. Pripoved o Jezusovem vstajenju ni mit, ampak resnična zgodovinska zgodba in za to resnico so priče dale življenje.
2. Jezusovo vstajenje je nova zgodba, ki je človeštvu razodela, da se Božji red ne vzpostavlja z nasiljem, kot pripoveduje vsak človeški mit, ampak z odpuščanjem in ljubeznijo.
3. Vstajenje je resnično, ker v nas vzbuja upanje, da imamo kljub grešnost še možnost, da se vrnemo k Bogu, ker On kljub našemu nenehnemu NE govori vsemu, kar je ustvaril: DA.